

**Јасминка Бошковић
Прибој**

У смислу одредбе из члана 19. Правилника о критеријима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојаности кандидата у поступку предлагања и избора носилаца јавнотужилачке функције, кандидат за главног јавног тужиоца у Пријепољу, Јасминка Бошковић представља:

ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА РАДА ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ПРИЈЕПОЉУ

Законом о седиштима и подручним судовима и јавних тужилаштава ("Сл. гласник РС бр. 101/2013"), установљена је надлежност Основног јавног тужилаштва у Пријепољу, за територије Општина Пријепоље, Нова Варош и Прибој. У оквиру Основног јавног тужилаштва у Пријепољу, сходно Закону о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, формирано је Одељење у Прибоју. Општина Пријепоље се налази у Златиборском округу, на тремеђи Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе и кроз Пријепоље пролазе важни магистрални путеви ка Црној Гори, где се налази државна граница са Републиком Црном Гором - Гранични прелаз Гостун, као и железничка пруга Београд – Бар и има око 32.214 становника. Структура становништва је следећа: Срби 46%, Бошњаци- Муслимани 39%, а остали 15%. Општина Прибој се такође налази на тремеђи Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине, а ту је државна граница са Републиком Босном и Херцеговином - Гранични прелаз Увац. Етнички састав становништва је следећи: Срби 70,21%, Бошњаци – Муслимани око 17,20%). Нова Варош је смештена на средини магистралног пута Београд – Бар, ово насеље је углавном насељено Србима (81,66% Срби, Бошњаци – Муслимани око 15%), а у последња два пописа примећен је пад становника. Према последњем попису у Новој Вароши живи око 7.500 пунолетних становника. Непосредно је подређено Вишем јавном тужилаштву у Ужицу.

Положај и улога Основног јавног тужилаштва у Пријепољу су, као и осталих Основних јавних тужилаштава у Србији дефинисан Уставом Републике Србије, Законом о јавним тужилаштвима, Законом о кривичном поступку, Правилником о управи у Јавним тужилаштвима и другим законским и подзаконским правним актима. Стварна и месна надлежност Основног јавног тужилаштва у Пријепољу је одређена Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, односно на основу примене Закона о уређењу судова. Најзад, потребно је имати у виду упутства претпостављених тужилачких дистанци: Вишег јавног тужилаштва у Ужицу, Апелационог јавног тужилаштва у Крагујевцу и Врховног јавног тужилаштва који ближе одређују поступање Основног тужилаштва у појединим случајевима.

Правне норме, наведених аката, када се телеолошки тумаче, конкретизују прави смисао постојања, положаја и улоге Јавног тужиоца, као централне процесно- правне фигуре у оквиру система покретања и вођења кривичног поступка. Иако, ЗКП, временску одредницу покретања кривичног поступка, везује за формалну афирмацију од стране суда, свакако, предуслов за постојање такве афирмације је у почетку кривичног гоњења, које када су у питању кривићна дела за која се кривично гоњење предузима по службеној дужности спада у иницијални аспект стварне надлежности јавног тужилаштва.

У складу са напред наведеним правним актима, на почетку сваке календарске године тужилац сачињава план и програм рада којим се дефинишу задаци, који ће се реализовати у предстојећем периоду, носиоци тих задатака, односно рокови у којима се обављају.

Имајући у виду оквире рада, у случају мог постављења на функцију главног јавног тужиоца, нарочито ћу посветити пажњу следећим питањима:

У погледу поступања из стварне надлежности овог тужилаштва, биће посебно стављен акценат на побољшање сарадње носилаца јавнотужилачке функције, тј. јачање континуиране сарадње и комуникације са другим институцијама, пре свега са припадницима полиције, (безбедносно информативне агенције, пореске полиције, граничне полиције), судом, Центром за социјални рад и другим службама, а у циљу расветљавања кривичних дела и откривања њихових починилаца.

Наиме, сваки вид сарадње са наведеним државним органима се на првом месту законски нормира као основ за остваривање и заштиту Уставом зајемчених основних људских и мањинских права и слобода, онда када та права у форми општег заштитног добра бивају повређена, или угрожена повредом правних норми, основног и споредног кривичног законодавства. Сваки вид такве повреде представља друштвено релевантно испољавање личности учиниоца кривичног дела, на начин да се таквим поступањем јасно и недвосмислено изражава став, супротност оним понашањима, која су инкриминаторски обухваћена диспозицијама норми кривичног материјалног права.

Када до такве повреде норме дође, сваки облик сарадње је циљно усмерен на откривање (осим уколико се не ради о познатом учиниоцу, као нпр. код флагрантних кривичних дела) учиниоца и дела. Залажем се да овај почетни облик сарадње буде на првом месту презициран правно релевантним налозима поступајућег Јавног тужиоца, поступањем по тим налозима од стране полиције и других државних органа, која поседују сазнања о самом учиниоцу, или кривичном делу. Даље у оквиру наведеног залагања, свако оперативно сазнање, које потекне од овлашћених службених лица полиције се мора размотрити, те на темељу адекватне процене даље правно обликовати, у форми различитих наредби у предистражној и истражној фази, где се учешће судије за претходни поступак апострофира, не а приорним одбијањем образложених захтева и самим тим индиректно и иницијатива, што се у пракси поступања судова дешава, а које поступање може негативно да се одрази на потенцијални резултат доказних радњи које се на темељу ових судски- условљавајућих аката предузимају. Унутрашња сарадња се кохезивно сматра ефикасном, само онда када потреба за сарадњом надјача унутрашње импулсе личних недоумица.

Под непосредним руководством главног тужиоца, инсистираће се на свеобухватној примени Закона о одузимању имовинске користи проистекле извршењем кривичног дела, оствариће се сарадња са јединицом за финансијске истраге, а све у циљу спречавања окривљених лица да своју имовину коју су стекли извршењем кривичних дела, учине недоступним државним органима. С обзиром на то, да територија Основног јавног тужилаштва у Пријеполу простире на два гранична подручја и то према Републици Црној Гори и према Републици Босни и Херцеговини, оствариће се пуна сарадња са представницима граничне полиције, царинске службе, а ради сузбијања тзв. прекограничног криминалитета.

У досадашњој пракси превенције и сузбијања оваквог облика криминалитета нису се искристалисане методе, чијом применом би се могло говорити о високом проценту ефикасности превентивног и репресивног деловања. Прекогранични криминалитет сам по себи изискује познавање прописаних механизма, који механизми

на првом месту подразумевају познавање различитих облика испољавања различитих радњи извршења, различитих кривичних дела. На темељу таквог познавања, а уз постојање одређених евиденција о ранијим учиниоцима, тзв. “рецидивистима”, поступање јавног тужиоца је условљено посебним поступањем, овлашћених службених лица полиције у оквиру сопствене надлежности. Поступањем по начелу опортунитета кривичног гоњења (које је у широкој употреби, као вид американизације нашег кривичног поступка), када се узме у обзир географско подручје стварне и месне надлежности Основног јавног тужилаштва у Пријеполу, те висок проценат кривичних поступака окончаних на овакав начин, стиче се утисак да су кривична дела извршена на овом подручју дела малог значаја, што није тачно. Међутим, сваки вид пропуста откривања и процесуирања тежих кривичних дела, ове групе је у узрочно последиочној вези са сарадњом коју ОЈТ и овлашћена службена лица полиције требају да остварују у већој мери, него до сада са припадницима БИА. Другим речима, компактност сарадње се прожима различитим модалитетима који збирно чине базис. Од проверених информација, преко примене тих информације, института прегледа возила, лица, задржавања, притвора, истраге, па до подизања оптужнице, када се оправданост сумње неће преиспитивати. На први поглед овакав поглед мене као кандидата, делује идеалистички, али напротив, он је изведен из основних законских начела ЗКП-а и КЗ-а.

Центрар за социјални рад у све три општине, има кључну саветодавну улогу, када је рел о кривичним делима са елементима насиља у породици. Сарадња са Центром за социјални рад, чија поливалентна екипираност (психолог, социјални радник, правник итд..) представља суштину, на темељу које ОЈТ, добија широк дијапазон чињеничног поткрепљења о личним и социјалним карактеристикама учиниоца, жртве, околностима у којима се кривична дела врше (превасходно кривично дело Насиље у породице из члана 194. КЗ-а РС), а нарочито што до изражаја у изврпењу оваквих кривичних дела долази до конкретизације једног од облика реалног стицаја-продужено кривично дело. Посебно се у овом делу мора инсистирати, дискретно, уз вођење рачуна о психичком и физичком интегритету личности, на томе да жртве наведеног дела, не избегну, користећи се институтом ослобођења од сведочења, да сведоче, чиме заправо пролонгирају и релативизују онај степен превентивног реаговања на учиниоце таквих дела, који сам по себи нужно изискује вишедимензионално вештачење.

Када је реч о закључењима Споразума о признању кривице између окривљеног ОЈТ, инсистирање на оваквој методи окончања кривичног поступка не треба да буде апсолутно, односно да се ефикасно (брзо и са што мање трошкова) поступање нареди процесуирању и основној сврси кривичног поступка, односно генералној и специјалној превенцији *per se*. Сваки вид потенцијалног закључења споразуме, треба да буде заснован на претходној детаљној анализи свих релевантних околности које се односе на дело и учиниоца, те да након утврђења постојања, односно непостојања кључних чињеница, уследи понуда за закључење споразуме. Никако, на темељу површне анализе информације које потичу од овлашћених службених лица полиције. По могућности, у Основном јавном тужилаштву у Пријеполу, биће одржавани свакодневни неформални или формални колегијуми, на којима ће, уз учешће свих носилаца јавно тужилачке функције бити разматрани предмети, који су у раду, (поводом којих ће јавни тужилац тог дана сарађивати са полицијом, спроводити истрагу, одлучивати о одбачају пријаве или подношењу оптужног акта). На овај начин ће се остварити детаљно реферисање и упознавање главног јавног тужиоца и осталих јавних тужилаца о конкретном предметима, чиме би се у зборном саставу сагледали сви аспекти конкретног предмета.

Главни тужилац је носилац управе у јавном тужилаштву, те ће тако за правилност и законитост доношења аката који се односе на ову проблематику бити одговоран Главни тужилац лично, а у случају његовог одсуства мењаће га први јавни

тужилац. Ови послови се односе првенствено на обезбеђивање правилне евиденције предмета, уредно вођење уписника, правилне расподеле предмета, доношење одлука и решење у вези са радноправним статусом запослених, спровођење Законом предвиђених поступака ради набавке опреме, сређивања и одржавања просторија и томе слично.

Поред напред побројаних активности, које имају карактер Законом дефинисаних надлежности, Основног јавног тужилаштва, биће предузете мере ради стварања што бољег амбијента за несметано функционисање Основног јавног тужилаштва, предузеће се мере кадровског и материјалног оспособљавања Основног јавног тужилаштва у Пријеполу, за реализацију свих основних задатака. У овом тренутку непопуњена су два места јавних тужиоца, а такође постоји недовољан број, записничара и тужилачких помоћника.

Планирам да се рад писарнице и осталих запослених тако организује, да се доследно примењују основна начела и циљеви тужилаштва, да се носиоци јавно тужилачке функције не баве активностима, пре свега административне природе, што доводи до смањења продуктивности рада, и смањења времена које им остаје на располагању за обављање тужилачког посла, већ да се баве стручним радом по предметима, тако да се повећа ефикасност поступања. Трудићу се да обезбедим систематично праћење предмета који су дати у рад носиоцима јавнотужилачке функције, доследно поштовање процесног Закона у решавању предмета, да се предмети решавају у роковима предвиђеним Законом, да изградим свест запослених о важности посла који обављају и њиховим међусобним улогама, израдим свест о негативном деловању, "цурења информација", којима се угрожава вођење поступка, кредибилитет тужилаштва и добра слика о тужилаштву у јавности, јачање тимског духа и осећај заједништва и припадности тужилаштву и Високом савету тужилаштва.

С обзиром да је едукација тужилаца и тужилачке администрације веома битна не само за благовремени, стручни и професионални рад, већ и за ефикасност и законитост поступања самог тужилаштва, истој ћу дати на значају. То се у првом реду односи на потребу њиховог сталног стручног усавршавања и професионалног развоја у области примене материјалних и процесних закона. Како едукација тужилаца представља њихово право, а и обавезу да своју функцију обављају стручно и професионално, настојаћу да у оквиру својих овлашћења допринесем свакој врсти њихове едукације и стручног усавршавања, да омогућим учествовање на саветовањима и семинарима, која организују јавна тужилаштва, судови, научна и стручна удружења и институције.

Тakoђе планирам сталну контролу буџетских средстава, тј. достављање предлога финансијских планова јавног тужилаштва, како би тужилаштво било ефикасно и боље користило своје ресурсе, а у циљу економичности пословања, вршићу сталну контролу потрошње телефона, електричне енергије, горива и канцеларијског материјала, како би се избегли непотребни трошкови.

Посебна пажња биће посвећена у односу са медијима и јавношћу, с обзиром да комуникациону стратегију, тренутно спроводим у Основном јавном тужилаштву у Пријеполу.

Сходно одредбама Закона о јавном тужилаштву и Правилнику о управи о јавним тужилаштвима, јавности и појединцима ће бити достављене информације које се могу и смеју доставити, како би правовремено и на ваљан начин била реализована и ова улога. Сходно одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, биће сваком тражиоцу информације омогућен увид у списе и добијање појединих аката у

складу са законским условима. Свакодневно ће се вршити мониторинг медија који прате рад тужилаштва и на тај начин уочавати реакције и пратити критике на рад тужилаштва, које би могли да угрозе јавну слику о тужилаштву и јавности. Информације у вези са радом тужилаштва, ће бити правовремене и тачне и лако доступне.

Посебно желим да нагласим да сам у досадашњем раду од 2014. године била руководилац Одељења у Прибоју, које послове обављам и дан данас, а од 2022. године сам распоређена и на пословима првог заменика у Основном јавном тужилаштву у Пријепољу. Такође, од 2010. године сам потпарола Основног јавног тужилаштва у Пријепољу. Као приви заменик у Основном јавном тужилаштву у Пријепољу преузела сам рад на предметима који се односе на одузимање имовине проистекле из кривичног дела, почевши од Наредбе за покретање финансијске истраге Финансијској јединици Ужице, а потом и подношење Захтева за привремено, односно трајно одузимање имовине, проистекле из кривичног дела надлежном Суду. Сем горе наведених послова од почетка примене Закона о спречавању насиља у породици обављам и послове Координатора групе за насиље за подручја Пријепоље, Прибој и Нова Варош, па сам у целости упозната са проблематиком, функционисањем, описом рада и руководећим пословима тужилаштва, а у односу на Закон о спречавању насиља у породици, уз веома успешну дугогодишњу сарадњу из те области са осталим институцијама које се баве том проблематиком, а првенствено мислим на Полицијску управу Пријепоље, Полицијску станицу Прибој, Полицијску станицу Нова Варош, као и Центар за социјални рад у наведеним општинама.

Тридесетогодишње искуство, искључиво у раду у Јавном тужилаштву на досадашњим дужностима, додатни су ослонац и мотивација за уверење, да бих ову часну, али истовремено и одговорну дужност обављала стручно и у складу са Уставом и законом. Наравно искуство је праћено коегзистентним усавршавањима, кроз редовна праћења измена и допуна одређених прописа и ставова правне доктрине

Посао Главног тужилаца је одговоран посао, који захтева на првом месту искуство у кривичном гоњењу и руковођењу, потпуну координацију са припадницима Министарства унутрашњих послова и другим државним органима, пуну посвећеност и озбиљан план. Мислим да би својим досадашњим искуством, дугогодишњим радом у тужилаштву, могла допринети остварењу ових циљева.

На крају, настојаћу, а поготову имајући у виду структуру становништва, коју покрива Основно јавно тужилаштво у Пријепољу, да у свом раду поступавам професионално и достојанствено, да надоградим претходно остварено и још више допринесем владавини права и ефикасном раду правосуђа односно стварању безбеднијег друштва за грађане општине Пријепоља, Прибоја и Нове Вароши. Владавина права, или ти концепт правне државе- RECHTSSTAAT, изискује увек прогресивно тумачење, јер се на темељу тавог тумачења прогресивно конкретизују основни постулати, предуслови за мирно уживање основних људских и мањинских права и слобода, као додатна гаранција поштовања правних норми и афирмације социјално- етичког прекора.

Срдачан поздрав,

У Пријепољу, дана 25. јула 2024. године

Јасминка Бошковић
